

Výroční zpráva Správy CHKO Moravský kras za rok 2004

Správa chráněné krajinné oblasti MORAVSKÝ KRAS

Adresa: Svitavská 29, 678 01 Blansko
tel.: 516 417 825, fax: 516 418 158
mail: morkras@schkocr.cz

Rozloha: 92 km²

Vyhlášeno: *výnos MŠK č. 18.001/55/A/6 ze dne 4.7.1956*

Plán péče schválený v roce 1997, platný do roku 2006, je k dispozici v sídle Správy CHKO Moravský kras.

1. Výkon státní správy (celkový počet rozhodnutí, stanovisek a počet informací poskytnutých žadatelům),

Nejčastějším aktem, kdy Správa CHKO formou správního rozhodnutí vydává souhlas či nesouhlas, je posuzování stavebních aktivit s ohledem na podmínky ochrany přírody. V roce 2004 jsme vydali 152 správních rozhodnutí (bytová výstavba, vodohospodářské stavby aj.). Specifikem činnosti je povolování a kontrola speleologických průzkumů. České speleologické společnosti jsme vydali 11 správních rozhodnutí, kterými jsme povolili speleologický průzkum jeskyní. Dále jsme vydali 2 stanoviska pro schválení územních plánů obcí. Ve správním řízení byl řešen jeden přestupek fyzické osoby (v současné době v odvolání na MŽP ČR). Blokovou pokutou bylo řešeno 10 přestupků.

V souvislosti s novelou zákona 114/92 Sb. Správa CHKO vydala 7 rozhodnutí - výjimky z ochranných podmínek a evidovala 22 živočichů v přímé péči člověka (zejména mimo území CHKO).

2. Odborná činnost

NATURA 2000- hlavní odborný úkol Správy CHKO Moravský kras

Spočíval ve vypracování návrhů přírodních komplexů návrhu národního seznamu (pSCI) za CHKO Moravský kras a dále v předjednání 31 lokalit s obcemi, dotčenými úřady, nejvýznamnějšími vlastníky, NGO a dalšími dotčenými partnery. Ve stanoveném termínu jsme předali všechny výstupy s protokoly z jednání, návrhy úprav navrhovaných lokalit na MŽP ČR.

Projekt LIFE – odborná spolupráce s ČSOP Pozemkový spolek Hády při přípravě projektu zaměřeného na management prioritních stanovišť NATURA v Moravském krasu a po jeho schválení v celkové výši cca 13 mil. Kč aktivní účast na jeho naplňování.

Dne 1.10. a 22.10.2004 jsme zorganizovali schůzky starostů obcí CHKO a významných v území hospodařících partnerů (ZEMSPOL a.s., LČR s.p., soukromí zemědělci aj.), při kterých byli seznámeni se schváleným projektem LIFE z programu Evropské komise zaměřeným na podporu území v Moravském krasu zařazených do systému NATURA 2000.

Projekt EU Phare „Podpora zavádění soustavy Natura 2000 v ČR“:

- práce v Poradní skupině projektu
- vybavení informačního střediska na Správě CHKO Moravský kras (dataprotektor, DVD aj.)

- účast na 3 zahraničních cestách (4 pracovníci Správy CHKO) v Německu, Francii, Španělsku a Velké Británii

Porada (23.3., 26.10.) obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a pověřených obecních úřadů Jmk k problematice NATURA 2000.

Program péče o krajinu MŽP

Správa CHKO Moravský kras zajistila celkem 67 krajinných opatření v celkové výši vynaložených prostředků 3.011.245,- Kč

SAPARD a HRDP (Horizontální plán rozvoje venkova)

Ve spolupráci se Státním zemědělským a intervenčním fondem jsme prováděli kontroly realizovaných opatření programu SAPARD na zemědělské půdě na krasových plošinách.

Do speciálního zonálního opatření „Osevní postup v erozně citlivých ochranných zónách jeskyní“ bylo v roce 2004 přihláшено 70 ha orné půdy na krasových plošinách.

Výzkum neznámých krasových toků

Ve spolupráci se studenty ze Slezské univerzity v Sosnovci (Polsko) jsme provedli kolorační experiment na Hostěnickém potoce zaměřený na zjištění neznámých průtoků Hostěnického potoka (návaznost na řešení ochranného pásma CHKO a PR Údolí Říčky směrem k dobývacímu prostoru lomu Mokrá)

Péče o handicapované živočichy

Bylo řešeno 19 případů, nejčastěji netopýři v bytech, 4 případy se týkaly poštolek v Blansku, ježci aj.. Celkem se zásahy týkaly 8 druhů živočichů.

Monitoring zimování netopýřů

Byl proveden ve 30 jeskyních – Správa přímo zajistila sčítání na 10 lokalitách. Ve 13 jeskyních byl měřen teplotní profil skalního masivu (spolupráce Př.F.MU Brno). Na 3 lokalitách byl výzkum doplněn sledováním mikroklimatu jeskynních částí v blízkosti výskytu netopýřů (spolupráce Univerzita Opole p.Klys).

Průzkum a dokumentace krasových jevů

Proveden terénní průzkum, inventarizace a dokumentace krasových území Tišnovského krasu, Malhostovicko-Veverského krasu, Němčického krasu, Vratíkovského krasu a krasu Stránské skály. Zpracováno cca 60 krasových jevů (tabulky, mapy, texty).

Pracovníci Správy CHKO pracovali jako konzultanti diplomových aj. odborných prací.

Absolventské práce na vyšší odbor. škole v Boskovicích:

- Antonín Zouhar: Antropoenní reliéf plošiny Stádliska v Moravském krasu.
- Lucie Fodorová: Antropogenní reliéf západní části Rudické plošiny v Moravském krasu

Diplomové práce:

- David Staněk: Ekologické aspekty zimování netopýřů v jeskyních Moravského krasu (Př.F. MU Brno)
- Stanislav Fránek: Velcí savci na území CHKO Moravský kras (Př.F. MU Brno)
- Linda Blažková: Zimní monitorování netopýřů v Moravském krasu (MZLU Brno)
- Eliaz Jarmułowicz: Charakteristika hydrologie jižní části Moravského krasu (Univerzita Sosnowiec Polsko)

- Olga Wesołowska: Přírodní a turistická atraktivita vybraných jeskyní Moravského krasu (Univerzita Sosnowiec Polsko)
- Izabela Wasińska : Klasifikace a geneze mikroforem ve vybraných jeskyních Moravského krasu (Univerzita Sosnowiec Polsko)

Doktorantské práce:

- Jana Klaškova: Edafon a zemědělské využití krasové krajiny (MZLU Brno)
- Jana Horáková: Edafon a zemědělské využití krasové krajiny (MZLU Brno)

Práce v odborných skupinách :

- Meziřezortní pracovní skupina pro agroenvironmentální politiku MŽP a Mze pro přípravu Horizontálního plánu rozvoje venkova (Jančo)
- Expertní skupina Českého ramsarského výboru (Kovařík)
- Pracovní skupina pro Koncepti ochrany přírody Jihomoravského kraje (Štefka).
- Poradní sbor pro revitalizace říčních systémů při AOPK Brno (Kovařík)
- Kolegium ředitele Správy ochrany přírody (Štefka)
- Komise informatiky při správě ochrany přírody (I. Balák)

3. Inventarizační a jiné průzkumy

- Antonín Vl., Vágner A.: Makromycety národní přírodní rezervace Býčí skála. MS (depon.: Správa CHKO Moravský kras), 2004, 30 str., map.příl.
- Vašátko J. a kol.: Modelové skupiny živočišné složky geobiocenóz (měkkýši-Mollusca, střevlíkovití – Carabidae, drabčikovití – Staphylinidae a pavouci – Aranea NPR Býčí skála v Moravském krasu (čtverec 6666). MS (depon. Správa CHKO Moravský kras), 2004, 24 str. mapové a tab. přílohy.
- Zouhar V.: Revize typologického mapování PR Údolí Řičky. MS (depon. Správa CHKO Moravský kras), 2004, 6 str. mapová příloha.
- Lustyk P.: Předběžná zpráva z inventarizace NPR Býčí skála – vyšší rostliny. MS (Dílčí zpráva výzkumného úkolu VaV 620/2/03 za rok 2004), 14 str.
- Tichý L.: Předběžná zpráva o inventarizačním průzkumu NPR Hádecká planinka. MS (Dílčí zpráva výzkumného úkolu VaV 620/2/03 za rok 2004)
- Šmiták J.: NPR Habrůvecká bučina. Inventarizace biotopů a rostlinných společenstev. MS (Dílčí zpráva výzkumného úkolu VaV 620/2/03 za rok 2004)
- Kotouč L.: Dílčí zpráva z inventarizačního botanického průzkumu flóry a vegetace NPR Vývěry Punkvy za rok 2004, MS (Dílčí zpráva výzkumného úkolu VaV 620/2/03 za rok 2004)
- Kubešová Sv.: Zpráva o řešení bryofloristického výzkumu NPR Vývěry Punkvy. MS (Dílčí zpráva za rok 2004)
- Vašátko J.: Zpráva o průběhu prací na inventarizačním průzkumu živočišné složky geobiocenóz – modelových skupin epigeické fauny (měkkýši, střevlíci, drabčáci a pavouci). MS (Dílčí zpráva za rok 2004)
- Laštůvka Zd.: Výroční zpráva o probíhajícím lepidopterologickém průzkumu NPR Vývěry Punkvy za rok 2004. MS (Dílčí zpráva za rok 2004)
- Antonín Vl., Vágner A.: Zpráva o postupu prací na mykofloristickém výzkumu NPR Vývěry Punkvy za rok 2004. MS (Dílčí zpráva za rok 2004)
- Kocourková J.: Výzkum lichenoflóry a flóry lichenikolních hub v roce 2004. MS (Dílčí zpráva za rok 2004)
- Kocourek P.: Výzkum mnohonožek (Diplopoda) na území CHKO Moravský kras v roce 2004. MS (depon. Správy CHKO Moravský kras), 2004, 10 str.

- Vymyslický T.: Floristicko-fytoocenologický monitoring vybraných závrtů v CHKO Moravský kras MS (Uloženo na Správě CHKO Moravský kras), 2004, 71s.+ přílohy
- Tichý L., Staněk A, Kubátová-Hiršová H.: Významné rostliny a živočichové jižního okraje Hádecké plošiny. MS (depon. Správy CHKO Moravský kras), 2004, 35 str.

4. Granty

VaV 610/6/02 – „Výzkum a shromáždění poznatků o rozšíření a stavu přírodních lesů v ČR“....., 2.000,- Kč

Z rozpočtu uhrazeny provozní výdaje Správy CHKO související z úkolem VaV.

VaV 620/2/03 – „Inventarizace národních kategorií maloplošných ZCHÚ“ .... 95.000,- Kč

Formou smluv o dílo uhrazeny první etapy prací (plánované dokončení 2005) na botanických inventarizačních průzkumech NPR Býčí skála, NPR Hádecká planinka a NPR Habrůvecká bučina. Z části rozpočtu uhrazeny provozní výdaje Správy CHKO související z úkolem VaV.

5. Plány péče o MCHÚ

PR Údolí Říčky – vypracován nový plán péče o PR a projednán s vlastníkem pozemků (LČR LS Bučovice). Schválení plánu péče předpokládáme v lednu 2005

6. Vyhlášení nových MCHÚ

NPR Býčí skála, vyhláška MŽP ČR 116/2004 Sb. o celkové výměře 190,7594 ha. Hlavním důvodem ochrany jsou přírodě blízké lesní porosty 2. až 4. lesního vegetačního stupně na devonském vápenci a brněnské vyvělině s vysokou koncentrací zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin i živočichů. V devonských vápencích jsou vyvinuty četné krasové jevy včetně části druhého nejdelšího jeskynního systému Moravského krasu jeskyně Býčí skála. Území je významné archeologickými a paleontologickými nálezy.

Příprava vyhlášení dalších území:

NPR Habrůvecká bučina – připraveny potřebné podklady pro přehlášení a předány na MŽP

7. Práce s veřejností

	Počet	Počet návštěvníků <i>(kvalifikovaný odhad)</i>
Naučné stezky ve vlastní správě	5	desítky tisíc (areál Skalního mlýna, Macochy a Punkevních jeskyní navštívilo přes 200.000 turistů)
Informační střediska	0	
Průvodcovská činnost	73	1364
Přednášky pro veřejnost	17	557
Výstavy	3	1000

Z významnější akcí pro veřejnost lze uvést:

- **Evropský den parků** v sobotu 15.5.2004 „Setkání v Josefovském údolí v Moravském krasu“ s cílem představení nové NPR Býčí skála, účast téměř 2000 návštěvníků
- **Den Země** – XII. ročník úklidu Moravského krasu - účast téměř 800 dobrovolných spolupracovníků při úklidu o sobotách 27.3.2004 a 3.4.2004

- **VII. Evropská noc pro netopýry**, 4.9.2004 u Sloupsko-šošůvských jeskyní, účast přes 400 návštěvníků
- **Výstava Chráněné krajinné oblasti České republiky**, Muzeum Blansko, vernisáž 4.6.2004

Z prostředků PHARE byla audiovizuální technikou vybavena zasedací místnost na Správě CHKO Moravský kras v Blansku jako základ malého informačního centra. V současné době je centrum vybaveno dataprojektorem BENQ, TV Philips, videorekordérem Philips, DVD ONKYO – soupravou domácího kina, zpětným projektořem, 36 tématickými VHS kazetami a 9 CD.

Správa CHKO byla spoluorganizátorem setkání (3.12.2004) ke 100. výročí narození Doc.Jana Šmardy spojeného s udělením cen Jana Šmardy za rok 2004 v Moravském zemském muzeu

Vypracována obsahová náplň (texty, fotografie) “INFOKIOSKU” pro CHKO Moravský kras

8. Přehled ediční činnosti (občasníky, periodika), rozhlasové relace, pořady v televizi

Balák Ivan a kol.: Macocha a Punkva v Moravském krasu. Vydala Městská knihovna Blansko ve spolupráci s CORTUSA a Správou CHKO MK, Blansko, 2004, 239 str.

Jančo Jozef: Agroenvironmentální programy v krasových územích. Vydala CORTUSA ve spolupráci se SOP - Správou CHKO MK, Blansko, 2004, 23 str.

Balák I., Kotouč L., Štefka L.: Chráněná krajinná oblast Moravský kras – NATURA 2000. Vydala SOP - Správa CHKO Moravský kras, Blansko, 2004, 36 str.

Jančo J.: Agroenvironmentální programy chrání jeskyně Moravského krasu. Sborník 3. národního speleologického kongresu ČSS, Sloup, 2004, str. 68-69

Tůma A.: Speleologické výzkumy a ochrana přírody v CHKO Moravský kras. Sborník 3. národního speleologického kongresu ČSS, Sloup, 2004, str. 69.

Práce na 2 dílech publikace AOPK „Chráněná území ČR – Brněnsko a Jeskyně“:

- Finalizace textových a tabelárních, obrazové a mapové dokumentace k publikaci Jeskyně – Chráněná území ČR cca 350 s. rukopisu
- Finalizace obrazové dokumentace k publikaci Brněnsko – Chráněná území ČR

Spolupráce se sdělovacími prostředky:

Česká televize, NOVA ... v průběhu roku natočeno 6 pořadů pro zpravodajství (např. Den Země, vyhlášení NPR Býčí skála, program LIFE, zimování netopýrů)

Rozhlas: 1 pořad (Den Země)

Denní tisk, ČTK: 36 zpráv a informací od pracovníků Správy CHKO – zpravidla stanoviska k aktuálním otázkám CHKO a ochrany přírody (např. NATURA, projekt LIFE, Den Země, Den parků, vyhlášení NPR B7čí skála, vyhlášení PR Velký Hornek, program SAPARD v Moravském krasu aj.)

9. Význačné akce.

Ramsarská konvence - Podzemní Punkva „Punkva subterranean stream“ (výměra 1.571 ha) byla dne 18.3.2004 pod pořadovým číslem 1413 zapsána na list mezinárodně významných mokřadů - List of Wetlands of International Importance

Naučná stezka Cesta železa Moravským krasem (vybudovaná Správou CHKO MK ve spolupráci s Technickým muzeem Brno a Svazem obcí Spolek pro rozvoj venkova Moravský

kras získala 3. místo v kategorii „Muzejní počin roku 2003“ v soutěži o Cenu Gloria Musaealis vypsané MK ČR – vyhlášeno 18.5.2004 v Pantheonu Národního muzea v Praze

10. Hodnocení kontrolní činnosti v CHKO a MCHÚ, úroveň strážní služby

Kontroly ČIŽP (za účasti Správy CHKO MK):

- dodržování ustanovení § 31 zákona č. 114/1992 Sb., ze strany vlastníků lesů s ohledem na vývoj kalamitních situací, zejména z hlediska provádění zásahů proti škůdcům ve všech NPR v CHKO. Na některých NPR proběhla kontrola opakovaně.
- Dodržování podmínek výjimek MŽP ČR (povolení výzkumu a stavebních akcí v NPR)

Strážní služba:

- stav stráže přírody: 10 členů
- uloženo 10 blokových pokut na místě v celkové výši 750,- Kč
- společné strážní služby pracovníků Správy CHKO a dobrovolných strážců: 5
- strážní služby pracovníků Správy CHKO: 34
- kontroly speleologických pracovišť a jeskyní v konzervaci: 24

11. Počet zpracovávaných LHP + hodnocení součinnosti při jejich zpracování a schvalování.

V průběhu roku byla zahájena příprava zpracování LHP pro LHC Račice a Bučovice. S LČR LS Bučovice jsme konzultovali navrhované zásahy v PR Údolí Řičky (zpracováno do Plánu péče) a vybraných porostech zařazených do soustavy NATURA 2000.

12. Počet dokončených a schválených územních plánů.

V roce 2004 byly schváleny 2 územní plány obcí v CHKO (Lipovec, Krasová)

13. Mezinárodní spolupráce

- Ve spolupráci se Správou CHKO Pálava, Zespołem Parkow Krajobrazowych woj.Slezského z Polska jsme ve dnech 22.-24.9.2004 uspořádali XII. ročník Školy ochrany přírody krasových oblastí na téma NATURA 2000 v chráněných krasových oblastech. Školy se zúčastnilo 56 osob z 5 zemí střední Evropy (Polsko, Rakousko, Slovinsko, Slovensko a Česká republika) a 1 host z Austrálie.
- Správa CHKO MK byla spoluorganizátorem XXIII. Speleologické školy v CHKO Moravský kras 3.-8.2.2004 (ve spolupráci se Slezskou univerzitou, Sosnowiec, Polsko)
- Zahraniční služební cesta 16.-18.6.2004, Ojcowsky park narodowy, Polsko, odborná konference „Změny přírodního prostředí Krakovsko-čenstochovské jury“
- Zahraniční služební cesta 3.-7.11.2004, Slovinsko, pracovní seminář „Forum on Karst and World Heritage in Europe“
- Správa CHKO byla spoluorganizátorem pracovního setkání s Dr.Wolfgangem Suskem, ředitelem odboru ochrany přírody při dolnorakouské Zemské vládě dne 22.4.2004 v Moravském krasu na téma „Využívání strukturálních fondů EU pro financování ochrany přírody v Dolním Rakousku“

- Správa CHKO zajistila týdenní program členům ZO SZOPK Miniopterus (Slovensko) v Moravském krasu

14. **Hodnocení úrovně vedení dokumentace ochrany přírody, využití GIS, DPZ**

Průběžná aktualizace a doplňování vrstev GIS :

- NATURA 2000 – hraniční vrstvy pSCI, spolupráce s AOPK ČR při správě databáze
- 1. etapa zpracování digitální podoby tzv. idikačních skic, příprava pro studium vývoje krajiny CHKO MK
- doplnění tabelárních a textových údajů o krasových jevech Moravského krasu vč. údajů o poloze (zpracováno přes 1100 lokalit)

15. **Fotodokumentace**

V průběhu roku 2004 byl doplňován archiv digitálních snímků. Bylo pořízeno cca 200 fotografií a tyto uloženy do PC.

16. **Informace o plnění specifických úkolů Správy CHKO.**

Specifikem naší činnosti je práce při ochraně krasového podzemí. Spočívá v povolování speleologických průzkumů (11 rozhodnutí) a kontrole činnosti amatérských speleologů (provedena kontrola 24 speleologických pracovišť a jeskyní v konzervaci). Významná část opatření byla směřována do oblasti ochrany jeskyní (10 managementových opatření ve finančním objemu 510.655,- Kč). Práce jsou z důvodu návaznosti na amatérské skupiny v převážné míře vázány na soboty a neděle případně večerní a noční hodiny.

Zpracoval: RNDr. Leoš Štefka
Blansko, 12.1.2005